

Het onvoorstelbare herstel

Onlangs heb ik op het puntje van mijn stoel gezeten bij een presentatie en film van John Liu. Hij liet zien hoe een volledig kapot geërodeerd gebied toch weer hersteld kan worden. Het ging om een vruchtbaar loss-gebied waar voldoende regen valt met een gunstig klimaat (met een oppervlakte van België, grondsoort als in Zuid-Limburg). Hier zijn door de bewoners eerst de bomen en struiken gekapt voor brandhout, vervolgens uitgeput door intensieve landbouw, toen dat niets meer opleverde is men overgestapt op het houden van geiten en schapen omdat die altijd nog wel een grasspriet kunnen vinden. Het resultaat was de 'woestijn' die John begin jaren '90 aantrof. Er groeide werkelijk niets meer, zelfs geiten en schapen houden was niet meer mogelijk. De grond was volledig uitgedroogd, geen organische stof meer en bodemleven was volledig verdwenen. Water en wind hadden vrij spel om een enorme erosie aan te richten, het terrein was doorsneden met diepe geulen.

In het bijgevoegde filmpje (korte samenvatting van het hele verhaal) zie je de geweldige transformatie, en dat dit gebied tegenwoordig weer een groen gebied is waar natuur en landbouw in balans zijn. Het is werkelijk onvoorstelbaar dat een dergelijk herstel in 15 jaar mogelijk is. Het is helder dat daar een enorme inspanning voor nodig is. Maar deze boodschap geeft mij toch veel hoop dat ook als hier en daar binnenkort een tipping point wordt bereikt, dat we niet op hoeven te geven en kunnen blijven vechten voor een duurzame toekomst.

Wat ik mij afvraag is hoe wij in Nederland in de organische stof zitten. Ook in Nederland is het afnemen van de organische stof in de bodem waarschijnlijk een probleem. Zonder organische stof houdt de grond geen water vast en gaat bodemleven dood. Dit heeft onder andere tot gevolg dat in tijden waarin warme periodes steeds langer worden hitte-effecten worden vergroot, schadelijk voor zowel de natuur als de gezondheid. (Ecosysteemdienst bodem in een notendop) Blij ben ik met onze eerste verkenning in het RIVM-rapport "Een gezonde bodem onder een duurzame samenleving" waarin we aanknopingspunten geven om deze problematiek op lokaal niveau aan te pakken.

En wat doen wij in Nederland allemaal zelf op onze mooie terreinen en parken? Vandaag zag ik op meerdere plaatsen weer groenbedrijven zorgvuldig ieder blad van grasvelden verwijderen. Minutieus werk waarbij ook onder heg en boom geen blad gespaard bleef. Nu snap ik wel dat de mensen die dit doen blij zijn dat ze werk hebben en zorgen voor een opgeruimde natuur. Maar wie komt op het krankzinnige idee om grasvelden en parken met bladblazers te gaan 'schoonmaken'. Met een beetje gezond verstand snap je toch dat wat er uit de grond komt er ook weer in moet?!? Wanneer brengen ze deze verwijderde grondstoffen weer terug? Tijd dat we dat in duurzaam aanbesteden mee gaan nemen.

Manon Zwart

<http://www.youtube.com/watch?v=zS0N4szT9pA&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=kK8z0qDtE2g> (hele documentaire)